

ASIA

Paskonevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan nro 16/09/2 päästötarkkailumääräysten muuttaminen, Haapavesi ja Siikalatva

LUVAN HAKIJA

Vapo Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	3
TOIMINNAN SIJAINTI	3
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE	3
LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	3
TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA LAUSUNNOT	4
Voimassa oleva ympäristölupa.....	4
ELY-keskuksen lausunto luvan muuttamisen tarpeesta	6
HAKEMUKSEN SISÄLTÖ	7
Yleiskuvaus toiminnasta.....	7
Toteutuneet päästötarkkailut, lähtevän veden laatu ja päästöt vesistöön	7
ELY-keskuksen lausunto luvan muuttamisen tarpeesta	8
Esitys käyttö- ja päästötarkkailuksi Paskonevan turvetuotantoalueella.....	11
Tarkkailun tarkoitus.....	11
Käyttötarkkailu	11
Päästötarkkailu	12
HAKEMUKSEN KÄSITTELY.....	16
Hakemuksesta tiedottaminen	16
Lausunnot.....	16
Hakijan kuuleminen ja vastine.....	17
MERKINTÄ	17
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU.....	18
Muutettu käyttö- ja päästötarkkailumääräys	18
RATKAISUN PERUSTELUT	18
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN.....	22
PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO	22
KORVATTAVAT MÄÄRÄYKSET	22
LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN	22
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	22
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	22
KÄSITTELYMAKSU	23
Ratkaisu.....	23
Perustelut	23
Oikeusohje.....	23
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	23
MUUTOKSENHAKU	25

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Vapo Oy on 31.12.2020 aluehallintovirastoon saapuneella hakemuksella hakenut Paskonevan turvetuotantoa koskevan ympäristölupapäätöksen nro 16/09/2 päästötarkkailumääräysten muuttamista.

TOIMINNAN SIJAINTI

Paskonevan turvetuotantoalue sijaitsee Haapaveden kaupungissa noin 13 km kaupungin keskustasta koilliseen.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin ja ympäristönsuojelulain liitteessä 1 olevan taulukon 2 kohdan 7d) mukaan turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus on luvanvaraista.

Ympäristönsuojelulain muutoksen (423/2015) myötä lupien tarkistamis- menettelystä on luovuttu. Paskonevan toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan nro 16/09/2 mukainen lupajakso on päättynyt, eivätkä päästötarkkailumääräykset ole siten enää voimassa. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on 20.4.2020 tekemässään ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisessa ympäristöluvan muuttamisen tarpeen arviossa kehottanut toiminnanharjoittajaa esittämään päästötarkkailusuunnitelman aluehallintoviraston hyväksyttäväksi 31.8.2020 mennessä. ELY-keskus on 29.10.2020 jatkanut päästötarkkailusuunnitelman toimittamisen määräaikaan 31.12.2020 saakka.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 1 §:n 2 momentin 7c) kohdan mukaan turvetuotantoa ja siihen liittyvää ojitusta koskevan ympäristölupa-asian ratkaisee valtion ympäristölupaviranomainen eli aluehallintovirasto.

Ympäristönsuojelulain 65 §:n mukaan lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa antamiaan tarkkailumääräyksiä luvan tai suunnitelman voimassaolosta huolimatta. Muutosta koskeva päätös voidaan tehdä päätöksen tehneen viranomaisen omasta aloitteesta tai muun muassa luvan haltijan tai valvontaviranomaisen vaatimuksesta.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA LAUSUNNOT

Voimassa oleva ympäristölupa

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on 16.2.2009 antamallaan päätöksellä nro 16/09/2 myöntänyt luvan Paskonevan turvetuotantoon.

Päätöksen nro 16/09/2 käyttö- ja päästötarkkailua koskeva määräys 12 kuuluu seuraavasti:

"12. Käyttö- ja päästötarkkailu on toteutettava tämän päätöksen liitteenä 3 olevan suunnitelman mukaisesti.

Tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarkentaa Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai tarkkailun kattavuutta."

Päätöksen liitteenä 3 oleva Paskonevan käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelma kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

"Käyttötarkkailu

Käyttötarkkailua varten nimetään vastuuhenkilö, joka ilmoitetaan vuosittain Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle ja Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Käyttötarkkailusta pidetään päiväkirjaa ja se säilytetään koko tuotannon ja jälkihoitovaiheen ajan. Tarvittaessa päiväkirja esitetään valvoville viranomaisille. Päiväkirjamerkinnoista tehdään vuosittain yhteenveto, joka toimitetaan tarkkailuvuoden loppuun mennessä päästö- ja vaikutustarkkailujen suorittajille ja tarvittaessa viranomaisille.

Käyttöpäiväkirjaan merkitään seuraavat tiedot:

- *tuotannon aloittaminen ja lopettaminen sekä tuotantopäivät*
- *tuotantomenetelmä*
- *ojitusten ja perkausten tarkat kaivuajat ja -paikat*
- *kunnostukset ja tuotannon eteneminen*
- *vesiensuojelurakenteiden valmistuminen, kunnon seuranta, havainnot toimivuudesta*
- *poikkeamat vesiensuojelusuunnitelmista*
- *laskeutusaltaiden ja lietesyvennysten tyhjentäminen*
- *ojastojen puhdistukset*
- *mittapadon ja -laitteiston asennukset, huolto ja korjaukset*
- *pumppaamon asennus, käyttöaika ja mahdolliset häiriöt*
- *sadanta, haihdunta ja tuuli, mikäli niitä työmaalla mitataan*
- *muut huomiot esim. rankkasateiden kesto ja seuraukset*
- *jätehuoltoon liittyvät toimet*
- *kaivannaisjätteen lajit, määrät, varastointi ja siirrot*
- *näytteiden ottoajat*
- *aumojen paikkojen muutokset*

- pölyn ja melun seuranta sekä tuulitauot
- muut mahdolliset tapahtumat, joilla voi olla vaikutusta maaperään, vesistöön tai pöly- ja melupäästöihin
- toimintaan kohdistuneet huomautukset ja niiden käsittely.

Vesiin johdettavien päästöjen tarkkailu

Päästötarkkailun tarkoitus

Päästötarkkailu järjestetään siten, että puhdistuslaitteiden toimivuus ja teho sekä tuotannosta aiheutuvat brutto- ja nettopäästöt voidaan laskea tai arvioida riittävällä tarkkuudella kaikissa sää- ja virtausoloissa eri vuodenaikoina.

Kuntoonpanovaihe

Kuntoonpanovaiheen tarkkailua toteutetaan koko kuntoonpanojakson ajan. Virtaama mitataan jatkuvatoimisesti ympäri vuoden.

Vesinäytteet otetaan laskuojasta ja pintavalutuskentän yläpuolelta seuraavasti:

*kuntoonpanotöiden aikana ja kesä–lokakuussa 1 kerta /2 viikko
kevättulvan aikana (yleensä 15.4.–15.5.) 1 kerta/viikko
marras–huhtikuussa (kun töitä ei tehdä) 1 kerta/kuukausi.*

Näytteistä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonais- ja ammoniumtyppi, kemiallinen hapenkulutus ja pH.

Tuotantovaihe

Paskonevan tuotantovaiheen päästötarkkailua toteutetaan lupajaksolla vähintään neljän vuoden ajan niin, että kaksi tarkkailuvuotta ajoittuu lupajakson alkuun ja kaksi sen loppuun (2016–2017). Suolta purkautuva virtaama mitataan mittapadolta näytteenoton yhteydessä. Mikäli virtaaman mittausta ei pystytä toteuttamaan, virtaama arvioidaan muiden edustavien tarkkailusoiden perusteella tai ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä (HYDRO) saatavien valuntojen avulla.

Vesienkäsittelymenetelmän tehoa tarkkaillaan ottamalla näytteet ennen pintavalutuskenttää ja sen jälkeen. Vesinäytteet otetaan 1.4.–31.12. kahden viikon välein ja 1.1.–31.3. kuukauden välein. Kevättulvan aikaan (pääsääntöisesti 15.4.–15.5.) näytteet otetaan kerran viikossa. Näytteistä määritetään alla mainittu laaja analyysivalikoima talvella ja kevättulvakaudella joka toinen näytteenottokerta ja kesällä (15.5.–15.9.) joka kolmas näytteenottokerta. Muulloin määritetään suppea analyysivalikoima.

<i>Laaja analyysivalikoima</i>	<i>Suppea analyysivalikoima</i>
<i>kiintoaine</i>	<i>kiintoaine</i>
<i>COD_{Mn}</i>	<i>COD_{Mn}</i>
<i>kok.P</i>	<i>kok.P</i>
<i>kok.N</i>	<i>kok.N</i>
<i>pH</i>	<i>pH</i>
<i>NH₄-N</i>	
<i>PO₄-P (suod.)</i>	
<i>Fe</i>	

Lisäksi määritetään kiintoaineen hehkutushäviö, jos kiintoainepitoisuus on yli 20 mg/l.

Päästöt lasketaan sekä brutto- että nettoarvoina. Nettopäästöt lasketaan käyttäen taustapitoisuuksina luonnontilaisen suon pitoisuuksia: kokonaisfosfori 20 µg/l, kokonaistyyppi 500 µg/l ja kiintoaine 2 mg/l ja tuotantoalueella mitattuja virtaamia.

Poikkeustilanteiden tarkkailu

Päästötarkkailuvuosina otetaan näytteitä poikkeustilanteissa. Näytteet toimitetaan välittömästi analysoitavaksi ja niistä määritetään kiintoaine, COD_{Mn}, kok.P, kok.N ja pH.

Raportointi

Päästötarkkailun mittausten tulokset toimitetaan niiden valmistuttua Haapaveden kaupungin ja Siikalatvan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille ja Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle. Käyttö- ja päästötarkkailun yhteenvetoraportti toimitetaan edellä mainituille viranomaisille tarkkailuvuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä.

Laadunvarmistus

Tarkkailussa käytetään vahvistettuja standardeja. Näytteenottajalla tulee olla riippumattoman sertifiointielimen valmistama tai valvovan viranomaisen hyväksymä pätevyys näytteenottoon.

Tarkkailuraporteissa esitetään myös tarkkailua koskevat epävarmuuskijät sekä käytetyt laskentamenetelmät. Raporteissa esitetään tarpeelliset tarkentamis- ja muutossuosituksset.”

ELY-keskuksen lausunto luvan muuttamisen tarpeesta

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut 20.4.2020 ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisen lausunnon Paskonevan ympäristöluvan muuttamisen tarpeesta. ELY-keskuksen arvion mukaan Paskonevan lupaa ei ole tarve muuttaa. Turvetuotantotoiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara ei poikkea olennaisesti ennalta arvioidusta. Vedenlaatuun on pyritty vaikuttamaan tekemällä pintavalutuskentälle parannustoimenpiteitä. Toiminnan ulkopuolisissa olosuhteissa ei ole luvan myöntämisen

jälkeen tapahtunut olennaista muutosta eikä luvan myöntämisen jälkeen voimaan tulleet lainsäädäntömuutokset edellytä luvan muuttamista.

ELY-keskus on edellyttänyt lausunnossa luvan haltijaa toimittamaan aluehallintovirastoon hakemuksen päästötarkkailumääräysten muuttamiseksi.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Yleiskuvaus toiminnasta

Paskonevan turvetuotanto on aloitettu vuonna 2010. Vuosina 2010–2014 alueelta on tuotettu jyrsinpolttoturvetta. Jyrsinurpeen huonosta markkinatilanteesta johtuen tuotantoalue on ollut levossa vuodet 2015–2020. Luvan mukainen pinta-ala on auma-alueet mukaan lukien 100 ha. Vuonna 2020 tuotantokuntoista pinta-alaa oli 95,5 ha.

Paskonevan vedet johdetaan virtausta säättävien patojen, kahden laskeutusaltaan, ympärivuotisesti käytössä olevan pintavalutuskentän ja laskuojan kautta Pasko-ojaan ja edelleen Ristisenojan ja Lamujoen kautta Siikajokeen. Pintavalutuskentän pinta-ala on 4,5 ha.

Paskoneva ei sijaitse varsinaisella Litorinameren alueella, eikä lähistöllä ole tunnettuja mustaliuskealueita.

Pintavalutuskentän ongelmana on ollut fosforin ajoittainen huuhtoutuminen. Pintavalutuskenttä on rakennettu aiemmin metsäojitetulle suoalueelle. Kentän toimintaa on parannettu useampaan otteeseen erilaisin toimenpitein. Oikovirtauksia kentällä olevissa ojissa on pyritty estämään laittamalla niihin vesivanerilevyjä tukkeeksi. Vuonna 2014 on tehty louheesta virtausohjareita ja haaroitettu putkilinja. Myös mittapadon ja jakoajan ympäristö on vuorattu murskeella.

Edellä mainitut korjaustoimet eivät johtaneet toivottuun tulokseen, josta syystä keväällä 2017 pintavalutuskentältä otettiin turvenäytteitä kentän fosforinpidätyskyvyn arvioimiseksi. Selvityksen perusteella kenttä on mahdollista saada toimimaan kuivatusvesien jakaantumista parantamalla. Vesien pumppaus kentälle keskeytettiin heinäkuussa 2017, jotta alue saataisiin kuivumaan parannustöidentöiden mahdollistamiseksi. ELY-keskus on hyväksynyt uuden esityksen pintavalutuskentän toiminnan parantamistoimenpiteistä 11.12.2017. Suunnitelma sisälsi mm. murskepatojen ja puuston poiston, ojatukoksia sekä uuden jakoaltaan. Parannustyöt valmistuivat vuonna 2018. Pumppaus parannetulle pintavalutuskentälle on aloitettu 6.5.2018. Uusi jakoallas entisen lisäksi on tehty keväällä 2019.

Toteutuneet päästötarkkailut, lähtevän veden laatu ja päästöt vesistöön

Lupapäätöksen liitteessä 3 tuotantovaiheen päästötarkkailu on määrätty toteutettavaksi lupajaksolla vähintään neljän vuoden ajaksi niin, että

kaksi tarkkailuvuotta ajoittuu lupajakson alkuun ja kaksi sen loppuun (2016–2017). Vesienkäsittelymenetelmän tehoa on tullut tarkkailla ottamalla näytteet ennen pintavalutuskenttää ja sen jälkeen. Vesinäytteet on tullut ottaa 1.4.–31.12. kahden viikon välein ja 1.1.–31.3. kuukauden välein sekä kevättulvan aikaan (pääsääntöisesti 15.4.–15.5.) kerran viikossa.

Paskonevalla päästötarkkailu on ollut vuosittaista lukuun ottamatta vuotta 2019 ja myös kentän tehoa on seurattu. Vuonna 2018 tarkkailu siirtyi takaisin pintavalutuskentän mittakaivolle, jolle pumppaus aloitettiin 6.5. ja virtaamamittaus 18.5. Vuonna 2019 Paskoneva ei ollut tarkkailussa. Paskonevan kokonaiskuormitus on laskettu hyödyntäen Pohjois-Pohjanmaan ympärivuotisten ja kesäaikaisten tarkkailukohteiden keskimääriä ominaiskuormituslukuja.

Vuoden 2020 tarkkailutulosten perusteella Paskonevan vesiensuojelurakenteiden toiminta on parantunut selvästi vuoden 2018 tuloksiin verrattuna. Tulosten parantuminen selittyy hakijan käsityksen mukaan sillä, että kevättalven 2018 aikana tehdyt pintavalutuskentän muutostyöt eivät vielä ehtineet vaikuttaa vuoden 2018 tarkkailutuloksiin ennen kuin syksyllä. Vuonna 2020 parannetun pintavalutuskentän kasvillisuuden vakiinnuttua nähdään muutosten todellinen vaikutus. Paskonevan pintavalutuskenttä toimii nyt hyvin ja poistaa tehokkaasti kiintoainetta, fosforia ja typpeä.

Hakemukseen liitettyjen päästötarkkailuraporttien mukaan Paskonevalta vesistöön lähteneessä vedessä ravinne- ja kiintoainepitoisuuksien sekä kemiallisen hapenkulutuksen ja pH:n vuosikeskiarvot ovat vuosina 2010–2020 olleet seuraavat:

vuosi	Fosfori µg/l	Typpi µg/l	Kiintoaine mg/l	COD _{Mn} mgO ₂ /l	pH
2010	100	2903	6,7	84	4,7
2011	117	3155	6,4	76	4,7
2012	80	3161	7,8	56	5,3
2013	138	4139	13	81	5,4
2014	84	2750	7,3	61	5,0
2015	49	2233	6,4	49	5,3
2016	61	2210	5,3	46	5,6
2017	53	2700	6,1	41	5,7
2018	61	2656	6,2	73	4,9
2020	31	1722	2,1	55	4,9

ELY-keskuksen lausunto luvan muuttamisen tarpeesta

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut 20.4.2020 ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisen lausunnon Paskonevan ympäristöluvan muuttamisen tarpeesta. Lausunto on ollut hakemuksen liitteenä. Seuraavaan on koottu lausunnosta päästöjä ja tarkkailuja koskevat kohdat.

Paskonevalla päästötarkkailu on ollut vuosittaista ja myös kentän tehoa on seurattu. Vuonna 2018 tarkkailu siirtyi jälleen pintavalutuskentän mitataikavolle. Pintavalutuskentältä lähtevän veden pH oli koko vuoden alle 5. Tarkkailuvuosina pH:n on todettu olevan usein korkeampi pintavalutuskentän yläpuolella kuin alapuolella.

Vuonna 2018 happea kuluttavan orgaanisen aineen määrää kuvaava kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}) oli tuotantosoista kesän keskiarvona suurin Paskonevalla (ka. 148 mg O_2/l). Myös vuosina 2015 ja 2014 COD_{Mn} oli kesän keskiarvona yksi suurimmista Paskonevalla, verrattuna muihin tarkkailusoihin. Myös typpi- ja fosforipitoisuudet olivat ajoittain korkeita kyseisinä vuosina.

Vuonna 2017 Paskonevan tarkkailutuloksiin on vaikuttanut pintavalutuskentän käytöstä poistaminen kunnostuksen ajaksi, jolloin vesinäytteet on otettu heinäkuusta lähtien laskeutusaltaasta. Tämän takia esimerkiksi typen keskimääräinen pitoisuus (3 400 $\mu\text{g/l}$) oli suuri verrattuna muihin tarkkailusoihin. Vuonna 2017 pintavalutuskentän tehoa tarkkailtiin alkuvuodesta kesäkuuhun asti ($n=5$), ja kenttä poisti vedestä ravinteiden, kiintoaineen ja raudan lisäksi myös humusta. Ainoastaan fosfaattifosforin puhdistusteho oli negatiivinen. Veden pH-arvot laskivat hieman pintavalutuskentällä. Myös vuonna 2016 veden pH laski kentällä.

Vuonna 2016 pintavalutuskenttä poisti ympäri vuoden ($n=12$) kokonaistyyppä ja kiintoainetta. Fosforia kenttä poisti talvella ja syksyllä. Myös rautapitoisuudet laskivat kentällä kevättä lukuun ottamatta. Humuspitoisuudet laskivat talvella ja loppusyksyllä mutta vastaavasti keväällä ja kesällä orgaanista ainetta huuhtoutui valumavesien mukana.

Vuosina 2014 ja 2015 kokonaisfosforia sekä rautaa poistui kesää lukuun ottamatta, mutta keskimääräinen puhdistusteho jäi kuitenkin alle 40 % eri vuodenaikoina. Kokonaistyyppä poistui eri vuodenaikoina keskimäärin 6–43 % ja kiintoainetta 27–95 %. Kemiallisen hapen kulutuksen (COD_{Mn}) puhdistusteho oli negatiivinen vuonna 2015 ympäri vuoden ja vuonna 2014 keväällä ja kesällä. Kesällä 2013 ($n=9$) fosforia huuhtoutui kentältä runsaasti ja kiintoainetta poistui 36 % ja tyyppä 9 %.

Vesistötarkkailussa Paskoneva on kuulunut Siikajoen yhteistarkkailuohjelmaan vuosille 2012–2018. Laajat tarkkailuvuodet ovat olleet 2014 ja 2017. Paskonevan kuivatusvedet virtaavat reittiä Pasko-oja–Ristisenoja–Lamujoki–Siikajoki. Paskonevan ylä- ja alapuolista vedenlaatua kuvastaa Pasko-ojan tarkkailupisteet Pas yp ja Pas ap. Vuoden 2017 tarkkailuraportin mukaan Pasko-ojan happitilanne oli jokaisella näytekerralla hyvä. Vesi oli sameaa, tummaa, runsashumuksista ja keskimäärin lievästi hapan. Ravinnepitoisuuksien perusteella Pasko-oja on rehevä. Ojan orgaanisen aineen ja fosforin pitoisuudet olivat pienemmät Paskonevan alapuolella kun vastaavasti typen, raudan ja kiintoaineen pitoisuudet kasvoivat alapuolisella pisteellä. Vedenlaatutuloksia vertaamalla Paskonevan kuivatusvedet lisäsivät osaltaan Pasko-ojan humus- ja ravinnepitoisuuksia erityisesti kokonaistypen osalta.

Vuonna 2014 Pasko-ojan happitilanne oli hyvä ja vedessä oli jonkin verran kiintoainetta. Vesi oli sameaa. Veden sähkönjohtavuus oli hieman suurempi ja pH korkeampi Pasko-ojan alemmalla pisteellä (Pas ap). Paskonevalta lähtenyt vesi oli happamampaa kuin Pasko-ojan vesi, ja Paskonevalta lähteneessä vedessä oli huomattavan paljon typpeä ja selvästi enemmän ravinteita kuin Pasko-ojassa. Paskonevalta lähteneessä vedessä oli myös melko paljon epäorgaanisia ravinteita. Paskonevalta lähteneen veden ravinnepitoisuudet olivat ylitseväällä tasolla, ja se myös näkyi Pasko-ojassa ravinnepitoisuuksien nousuna. Myös rautapitoisuus nousi selvästi yläpuoliselta alapuoliselle pisteelle siirryttäessä. Vuonna 2014 Ristisenojassa oli hyvä happitilanne, veden pH oli lähellä neutraalia ja sähkönjohtavuus oli alhainen. Vedessä oli jonkin verran kiintoainetta ja vesi oli sameaa.

Paskonevan ympäristöluvan kertoelmaosassa on arvioitu tuotantovaiheen vuosittainen bruttopäästö, joka on esitetty alla olevassa taulukossa yhdessä tarkkailuvuosien toteutuneiden bruttokuormitusten kanssa. Kokonaistypen vuosittainen bruttokuormitus on ollut jokaisena vuotena arvioitua suurempaa. Kiintoaineen ja kokonaisfosforin kuormitus on ollut vaihtelevaa. Tuotantoalueen ns. lepovuosina kiintoainekuormitus on ollut arvioitua alhaisempaa lukuun ottamatta vuotta 2017, jolloin tehtiin pinta-aluevalutuskentän parannustoimenpiteitä ja osa näytteistä otettiin laskeutusaltaasta. Kemiallisen hapenkulutuksen (COD_{Mn}) osalta ei oltu esitetty arviota vuosittaisesta bruttokuormituksesta, mutta sen kuormituksen voidaan todeta olleen korkeimmillaan tuotannon aloituksen jälkeen kahtena vuotena.

Paskonevan vuosittainen bruttokuormitus, arvio esitetty lupapäätöksessä (*Lepovuodet):

kg/v	kiintoaine	kok.P	kok.N	COD_{Mn}
arvio	1700	14	430	-
v. 2012	4502	32	1378	24226
v. 2013	3465	30	952	18154
v. 2014	1646	15	801	12709
v. 2015*	1689	18	1006	16779
v. 2016*	874	11	559	10206
v. 2017*	1848	17	1082	14443
v. 2018*	1309	13	591	12414

Lausunnon mukaan vuoden 2019 määräaikaistarkastuksella Paskonevan turvetuotannon arvioitiin jatkuvan olosuhteista riippuen vielä ainakin 10 vuotta.

Esitys käyttö- ja päästötarkkailuksi Paskonevan turvetuotantoalueella

Tarkkailun tarkoitus

Paskonevan turvetuotantoalueen tarkkailu järjestetään siten, että vesienkäsittelyrakenteiden toimivuus tuotannosta aiheutuvat brutto- ja nettopäästöt voidaan laskea tai arvioida riittävällä tarkkuudella kaikissa sää- ja virtausoloissa ympäri vuoden ja eri vuodenaikoina.

Käyttötarkkailu

Käyttötarkkailu alkaa heti, kun turvetuotantoaluetta aletaan kunnostaa turvetuotantoon, ja se jatkuu keskeytyksettä aina siihen saakka, kunnes tuotantoalueen jälkihoitotyöt on tehty. Käyttötarkkailuun kuuluu käyttöpäiväkirjan pito, puhdistuslaitteiden, rakenteiden ja toiminnan tarkkailu sekä yleensä toiminnan seuraaminen niin, että se tapahtuu lupamääräysten mukaisesti ja ympäristökuormitus jää mahdollisimman vähäiseksi. Käyttötarkkailu on apuna myös erilaisten häiriötilanteiden selvittämisessä. Käyttötarkkailuun sisältyvä vesienkäsittelyrakenteiden tehon tarkkailu esitetään omana kohtanaan päästötarkkailun jälkeen.

Käyttöpäiväkirja tai erilliset kirjanpitoasiakirjat sisältävät seuraavat tiedot:

- kuntoonpanotöiden aloittaminen
- tuotannon aloittaminen ja lopettaminen sekä tuotantopäivät
- tuotantomenetelmä
- ojitusten ja perkausten tarkat kaivuajat ja -paikat
- vuosittaiset kunnostukset ja tuotannon eteneminen
- vesienkäsittelyrakenteiden valmistuminen, kunnon seuranta ja havainnot toimivuudesta
- kemikaalien käyttömäärät silloin, kun vesienkäsittelynä on kemikalointi sekä kemikaloinnin aloittamis- ja lopettamisajankohdat, kun se ei ole ympärivuotista
- laskeutusaltaiden ja lietesyvennysten tyhjentäminen
- sarka- ja kokoojaojien puhdistukset
- mittapatojen ja -laitteistojen asennukset, huollot ja korjaukset
- pumppaamojen asennukset, käyttöaika ja häiriöt
- sadanta ja tuulitiedot
- muut huomiot esim. rankkasateiden kesto ja seuraukset
- jätteiden lajit, määrät, varastointi ja siirrot
- tiedot omavalvontatarkastuksista
- ylimääräisten vesinäytteiden ottoajankohdat häiriö-, ylivirtaama- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa
- aumojen paikkojen muutokset
- pölyn ja melun seuranta sekä tuulesta johtuvat tauot turvetuotannossa
- muut mahdolliset tapahtumat, joilla voi olla vaikutusta maaperään, vesistöön tai pöly- ja melupäästöihin
- toimintaan kohdistuneet valitukset ja niiden käsittely
- jälkihoitotoimet
- alueen seuraavaan maankäyttöön siirtymisen ajankohta
- alueen luovuttaminen takaisin maanomistajalle

Käyttötarkkailua varten nimetään vastuuhenkilö, joka ilmoitetaan vuosittain Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Haapaveden kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarvittaessa päiväkirjasta esitetään kooste valvoville viranomaisille.

Päästötarkkailu

Tuotantovaiheen päästötarkkailu

Tuotantovaiheen päästötarkkailua tehdään kolmen vuoden välein, vuosina 2020 ja 2023, ja sen jälkeen joka kolmas vuosi.

Virtaama mitataan jatkuvatoimisella virtaamamittarilla pintavalutuskentän mittakaivosta (VM01). Jos Paskonevan mittaustietoa ei voida käyttää, virtaama arvioidaan ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä (WSFS-VEMALA) saatavia valuntoja hyödyntäen.

Vesinäytteet otetaan pintavalutuskentän alapuoliselta mittakaivolta 1.5.–31.10. kahden viikon välein ja 1.11.–30.4. kuukauden välein. Kevättulvan aikaan näytteet otetaan kerran viikossa.

Näytteistä määritetään alla mainittu perusanalyysivalikoima.

Perusanalyysivalikoima:

- kiintoaine
- COD_{Mn}
- kok.P
- kok.N
- pH

Kolme kertaa kesässä (kesä-, heinä- ja elokuun ensimmäisillä näytekerroilla) määritetään laaja analyysivalikoima.

Laaja analyysivalikoima:

- kiintoaine
- COD_{Mn}
- kok.P
- kok.N
- pH
- PO₄-P
- NH₄-N
- NO₂₊₃-N
- Fe

Kiintoaineen määrittämisessä käytetään 1,2 µm:n suodatinta. Lisäksi määritetään kiintoaineen hehkutushäviö, kun kiintoainepitoisuus on yli 20 mg/l.

Mikäli pH on <4, määritetään näytteestä lisäksi sähkönjohtavuus ja sulfaattit.

Jälkihoitovaiheen tarkkailu

Tuotannon päätyttyä Paskonevan jälkihoitovaiheen päästötarkkailua tehdään yhtenä vuotena kerran kuukaudessa ajalla 15.5.–30.9. Näytteistä määritetään kiintoaine, COD_{Mn}, kok.P, kok.N, pH. Mikäli pH on <4, määritetään näytteestä lisäksi sähkönjohtavuus ja sulfaatit.

Lisäksi määritetään kiintoaineen hehkutushäviö, kun kiintoainepitoisuus on yli 20 mg/l.

Levossa olevan työmaan tarkkailu

Energiaturpeen heikentyneen markkinatilanteen takia tuotantokunnossa olevilla työmailla ei ole tuotettu turvetta kaikkina vuosina. Mikäli Paskonevalle sattuu tuotannon katkeama tarkkailuvuodelle, otetaan tällaisena vuonna näytteet samoin kuin jälkihoitovaiheen tarkkailussa.

Poikkeustilanteiden tarkkailu

Poikkeustilanteissa (esim. kovat sateet, kaivutyöt) päästötarkkailuvuosina tuottaja ottaa ylimääräisiä kuormitusnäytteitä. Näyte toimitetaan viipymättä laboratorioon, missä siitä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, kemiallinen hapenkulutus ja pH. ELY-keskus voi antaa tarkemmat ohjeet näytteenotosta.

Vesienkäsittelyrakenteiden tehon tarkkailu

Pintavalutuskentän toimivuutta tarkkaillaan päästötarkkailuvuosina ottamalla näyte pintavalutuskentälle menevästä vedestä kesä-, heinä- ja elokuun ensimmäisen näytteenottokierroksen yhteydessä. Näytteistä määritetään laaja analyysivalikoima. Rakenteiden tehoa arvioidaan lisäksi silmä määräisten havaintojen perusteella.

Paskonevan vesistö-, kalatalous- ja biologinen tarkkailu

Vesistötarkkailu toteutetaan vuosittain toistuvana Piipsan Turve Oy:n, Turveruukki Oy:n ja Vapo Oy:n yhteisen ohjelman mukaan: Siikajoen vesistöalueen turvetuotannon tarkkailu, Päästö- ja vesistötarkkailuohjelma 2020–2024. Paskonevan vaikutustarkkailut toteutetaan osana Siikajoen yhteistarkkailuohjelmaa 2019–2024 Osa I: käyttö-, päästö- ja vesistötarkkailu sekä Osa II: Kalataloustarkkailu. Turvetuottajat osallistuvat näihin ohjelmiin biologisen ja kalataloustarkkailun osalta.

Esitetty Paskonevan päästötarkkailusuunnitelma sopii yhteen em. Siikajoen vesistöalueen vaikutustarkkailusuunnitelman kanssa.

Päästöjen laskenta

Bruttopäästöjen laskennassa käytetään jatkuvatoimisten virtaamamittareiden virtaamia, näytteenottohetken virtaamia tai virtaamatiedon puuttuessa ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä (WSFS-VEMALA)

saatavia valuntoja sekä näytteenottohetken vedenlaatutietoja. Bruttopäästöt lasketaan periodimenetelmällä niin, että jokaiselle vuoden päivälle saadaan vuorokausipäästöarvo. Ominaispäästöt lasketaan pinta-alayksikköä kohti (g/ha d) ja laskennassa käytetään mittapadon tai -kai-von yläpuolisen valuma-alueen pinta-alaa (ha). Päästöt lasketaan kalen-terivuodelle.

Niinä vuosina, kun virtaamaa tai vedenlaatua ei mitata, käytetään lasken-nassa Pohjois-Pohjanmaan alueen turvetuotantoalueilta mitattuja tietoja tai turvetuotantoalueiden ominaiskuormitusselvityksen lukuja (Pöyry 2016). Vuosikuormituksen arvioinnissa käytetään ympärivuotisten tark-kailukohteiden tuloksia. Bruttopäästöt lasketaan ja päästötarkkailun tie-dot siirretään tarkkailua seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (YLVA).

Raportoinnin yhteydessä ilmoitetaan, mikä osuus valuma-alueesta on muussa käytössä. Kun tarkkailukohteen valuma-alueeseen sisältyy huo-mattavasti muussa käytössä olevaa aluetta, ei turvetuotannon päästöjä pystytä erottamaan luotettavasti muusta valuma-alueen päästöstä eikä tällaista tarkkailukohdetta käytetä ominaiskuormituslukujen laskentaan.

Raportointi ja päästötarkkailusuunnitelman muuttaminen

Turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö- ja vesistötarkkailusta laaditaan vuosittain raportti. Päästö- ja vesistötarkkailun tarkastelu tehdään tuotan-toaluekohtaisesti. Laajempi vuosiyhteenvetoraportti tehdään vuosina 2020 ja 2023. Laajassa vuosiraportissa esitetään:

- päästötarkkailussa sinä vuonna olleen tuotantoalueen
 - o käyttö- ja päästötarkkailutulokset
 - o ominaiskuormitukset ja vuosikuormitukset
 - o tarkkailuvelvoitteiden toteutuminen
 - o tehon tarkkailun tulokset, mikäli tehon tarkkailua on tehty ky-seisenä vuonna
 - o lähivesistöpisteen tarkkailutulokset (alueellinen tarkkailu) ja niiden perusteella arvio tuotantoalueen vaikutuksista vesis-töön
 - o vesienjohtamisreitit ja liitteen 3 mukaiset vesistötarkkailupis-teet karttakuvana (tuotantoaluekohtainen lähikarttakuva)
- yhteisten vesistöpisteiden vesistötarkkailun tulokset kolmelta vuo-delta (tarkkailua tehdään vuosittain)
 - o 2020 tarkastellaan vuosien 2018–2020 vesistötulokset
 - o 2023 tarkastellaan vuosien 2021–2023 vesistötulokset
- ELY-keskuksen seurantatulokset vesistöalueelta sekä muut vesistön tilaa koskevat selvitykset, kuten vesistöhaittailmoitukset ja kalakuole-mat
- katsaus vesistöalueen säätilaan tarkkailuvuonna

Välivuosina 2021–2022 ja 2024 tehdään yhteenvetoraportti, joka sisältää:

- päästötarkkailussa sinä vuonna olleen tuotantoalueen
 - o päästötarkkailutulokset
 - o ominaiskuormitukset ja vuosikuormitukset
 - o tarkkailuvelvoitteiden toteutuminen
 - o tehon tarkkailun tulokset, mikäli tehon tarkkailua on tehty kyseisenä vuonna
 - o lähivesistöpuolelta tarkkailutulokset, mikäli alueellista tarkkailua on tehty kyseisenä vuonna, ja tulosten perusteella arvio tuotantoalueen vaikutuksista vesistöön
 - o vesienjohtamisreitit ja liitteen 3 mukaiset vesistöpuolelta tarkkailupisteet karttakuvana (tuotantoaluekohtainen lähikarttakuva)
- yhteisten vesistöpuolelta tarkkailualueiden (vuosittainen vesistöpuolelta tarkkailu, kpl 7.1) tulosten koontitaulukko. Näiden pisteiden tulokset syötetään vuosittain Veslaan.
- katsaus vesistöpuolelta tarkkailualueen säätilaan tarkkailuvuonna

Päästötarkkailun mittausten tulokset toimitetaan niiden valmistuttua kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja alueelliselle ympäristökeskukselle tai tulokset ovat luettavissa joltakin palvelimelta. Vuosipäästöt lasketaan ja ilmoitetaan viranomaisille Ylvan kautta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Turvetuotannon vuosikuormitustarkkailusta vastaava konsultti laatii lisäksi erillisen, koko Pohjois-Pohjanmaan alueen kattavan raportin. Siikajoen tarkkailuraporttiin liitetään vuosittain em. raportin mukainen katsaus alueen turvetuotannon kokonaiskuormituksesta. Siikajoen turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö- ja vesistöpuolelta tarkkailuraportin luonnos valmistuu 31.3. mennessä, jonka jälkeen turvetuottajilla ja ELY-keskuksella on mahdollisuus kommentoida raporttia kahden viikon ajan. Lopullisesti raportti valmistuu 30.4. mennessä.

Päästötarkkailusuunnitelmaa voidaan muuttaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Laadunvarmistus

Tarkkailussa käytetään vahvistettuja standardeja tai muita kyseessä olevien viranomaisten hyväksymiä menetelmiä. Näytteet ottaa julkisen valvonnan alainen konsultti ympäristöviranomaisten käyttämillä ja hyväksyillä menetelmillä.

Tarkkailua koskevissa yhteenvetoraporteissa esitetään tulosten lisäksi tarkkailua koskevat epävarmuustekijät sekä käytetyt laskentamenetelmät. Raporteissa esitetään tarpeelliset tarkkailun tarkentamis- ja muutusuositukset.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat lupaviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi> 2.2.–11.3.2021. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Haapaveden kaupungin ja Siikalatvan kunnan verkkosivuilla.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen Pohjois-Suomen kalatalouspalveluilta sekä Haapaveden kaupungilta, Haapaveden kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaiselta sekä Siikalatvan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Lausunnot

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat

ELY:lle tulee myöntää valtuus tarvittaessa muuttaa tarkkailuja, mikäli perusteltua aihetta siihen jostain syystä myöhemmin ilmenee. Käyttötarkkailu, tuotantovaiheen päästötarkkailu ja poikkeustilanteiden tarkkailu voidaan tehdä esitetyllä tavalla. Mikäli alue on levossa tuotantovaiheen päästötarkkailuvuonna, ratkaistaan silloin tarkkailun laajuus ELYssä tapauskohtaisesti.

Paskonevan pintavalutuskenttä on poistanut kiintoainetta ja tyypeä, ja fosforinpoisto on nyt parantunut. Paskonevalla ei ole tuotettu turvetta vuosina 2015–2020. Ei ole tiedossa, onko tällä ollut merkitystä pintavalutuskentän toimintaan. Ympäristöluvassa ei ole määräyksiä pintavalutuskentän toimintatehosta, eikä lähtevän veden laadulle ole asetettu enimmäispitoisuuksia. Pintavalutuskentän tehon tarkkailu on kuitenkin edelleen tarpeen tuotantovaiheessa päästötarkkailun yhteydessä.

Vapo esittää, että jälkihoitovaiheen tarkkailua tehdään yhtenä vuonna siten, että näytteet otetaan kesäaikana kerran kuussa; yhteensä 5 näytettä. Näytteistä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, COD_{Mn} ja pH. Jälkihoitovaiheen tarkkailua koskien esityksessä ei ole mainintaa virtaamanmittauksesta, mutta tuotantovaiheen päästötarkkailun yhteydessä esitetään, että virtaama mitataan jatkuvatoimisella virtaamamittarilla pintavalutuskentän mittakaivosta. Ellei Paskonevan mittaustietoa voida käyttää, virtaama arvioidaan ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä.

ELY toteaa, että lainvoimaisen ympäristöluvan nro 16/09/2 lupamääräyksen nro 16 mukaan: ”Vesien käsittelyä sekä päästö- ja vaikutustarkkailua on jatkettava kahden vuoden ajan tai kunnes tuotantoalue on siirretty

muuhun käyttöön. Luvan saajan on esitettävä Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ja jälkihoitovaiheen tarkkailun tuloksista ennen vesien käsittelyn lopettamista.”

Jälkihoitovaiheen tarkkailu ei ole Paskonevalla todennäköisesti ajankohdainen vielä pitkään aikaan, mikäli alueen turve tuotetaan loppuun saakka. Siksi tässä vaiheessa ei ole perusteita supistaa jälkihoitovaiheen tarkkailua. Tarkkailukausi voi lyhentyä lupamääräyksen mukaan, mikäli alue siirtyy muuhun käyttöön. Jatkuvatoiminen virtaamanmittaus tulee olla käytössä myös jälkihoitovaiheen tarkkailun ajan.

2. Haapaveden kaupunki

Kaupunginhallituksella ei ollut huomautettavaa lausuntopyyntöön.

3. Haapaveden kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen, Ympäristöpalvelut Helmi

Ympäristöpalvelut Helmi on todennut, että sillä ei ole huomautettavaa eikä lisättävää Vapo Oy:n toimittamaan Paskonevan turvetuotantoalueen päästötarkkailusuunnitelmaan, mutta pyytänyt edellyttämään jälkihoitovaiheen päästö- ja vaikutustarkkailua tehtäväksi vähintään kahden vuoden ajan toiminnan lopettamisen jälkeen tai sen jälkeen, kun tuotantoalue on siirretty muuhun käyttöön, kuten nykyisessä ympäristöluvassa on edellytetty.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Aluehallintovirasto on varannut hakijalle tilaisuuden antaa vastine esitettyjen lausuntojen johdosta. Hakija on ilmoittanut, ettei sillä ole lausuntoihin huomautettavaa.

MERKINTÄ

Aluehallintovirastolla on ollut asiaa ratkaistaessa käytettävissä seuraavat asiakirjat tai lähteet:

1. Vesien tila hyväksi yhdessä. Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016–2021. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, raportteja 76/2015.
2. Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueen toimenpideohjelma 2016–2021, Osa 2. Toimenpiteet. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, raportteja 129/2015.
3. Ehdotukset Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi ja toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027 (kuultavana 14.5.2021 asti, <https://www.ymparisto.fi/fi-fi/vesi/vesiensuojelu/Vesienhoidon-suunnittelu-ja-yhteistyö/Vesienhoitoalueet/Oulujo-kilijoki/Osallistuminen-vesienhoitoon>)
4. Turvetuotannon tarkkailuohje. Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:13. Ympäristöministeriö, Helsinki 2020.

ALUEHALLINTO VIRASTON RATKAISU

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto hyväksyy jäljempää ilmenevin täsmennyksin Vapo Oy:n 31.12.2020 toimittaman suunnitelman Paskonevan turvetuotantoalueen päästötarkkailusta ja muuttaa Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 16.2.2009 antaman ympäristölupapäätöksen nro 16/09/2 käyttö- ja päästötarkkailua koskevaa lupamääräystä 12 sekä päätöksen liitteenä 3 olevaa Paskonevan käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelmaa.

Tämän päätöksen liitteessä 2 esitetty Paskonevan turvetuotantoalueen käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelma korvaa kokonaisuudessaan Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston päätöksen nro 16/09/2 liitteenä 3 olevan käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelman.

Luvan haltijan on noudatettava jäljempänä olevaa määräystä. Muutoin on noudatettava ympäristöluvan nro 16/09/2 voimaan jääviä määräyksiä.

Muutettu käyttö- ja päästötarkkailumääräys

Muutettu lupamääräys 12 kuuluu seuraavasti (muutokset *kursiivilla*):

12. Käyttö- ja päästötarkkailu on toteutettava *päätöksen nro 77/2021 liitteenä 2* olevan suunnitelman mukaisesti.

Tarkkailusuunnitelmaa voidaan *muuttaa* Pohjois-Pohjanmaan *ELY-keskuksen* hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai *päästöjen ja toiminnan luvanomukaisuuden* *valvottavuutta*.

RATKAISUN PERUSTELUT

Kyseessä on Paskonevan turvetuotantoalueen toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan nro 16/09/2 päästötarkkailun muuttaminen. Hakija on 31.12.2020 esittänyt uuden päästötarkkailusuunnitelman aluehallintoviraston hyväksyttäväksi. Suunnitelman mukaan päästöjä tarkkaillaan kolmen vuoden välein siten, että tarkkailu voidaan yhteensovittaa Siikajoen vesistöalueen turvetuotannon vaikutustarkkailun kanssa. Esityksen mukaan tarkkailuvuosina virtaama mitataan ympärivuotisesti jatkuvatoimisella virtaamamittarilla ja vesinäytteitä otetaan ympäri vuoden. Lisäksi hakija on esittänyt, että valvontaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa päästötarkkailua.

Asiassa saadun selvityksen mukaan Paskonevan pintavalutuskentältä lähteneen veden laatu on parantunut ja päästö pienentynyt aikaisemmasta tasosta pintavalutuskentälle tehtyjen parannustoimenpiteiden johdosta. Kesäaikana Paskonevan pintavalutuskentältä lähtevän veden pitoisuudet olivat vuosina 2018 ja 2020 tarkkailuraporttien mukaan seuraavat:

	2018	2020
COD _{Mn} (mgO ₂ /l)	148	75
kokonaisfosfori (µg/l)	96	43
kokonaistyyppi (µg/l)	3 320	1 675
kiintoaine (mg/l)	6,6	3,6
rauta (µg/l)	12 467	3 167
pH	4,7	4,7

Pintavalutuskentän toiminnan vakiintumisen vaikutukset vesistöön lähtevään päästöön voidaan nähdä seuraavien päästötarkkailuvuosien myötä. Paskonevan ominaispäästöt vesistöön (g/ha vrk) olivat vuonna 2018 tarkkailuraportin mukaan selvästi pienempiä kuin alueen pintavalutuskentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin. Paskonevan turvetuotantoalue on ollut tuolloin levossa, mikä on voinut vaikuttaa lähtevän veden laatuun. Vuoden 2020 laskettuja päästötietoja ei ollut käytettävissä asiaa ratkaistaessa.

Paskonevan vuosien 2014 ja 2017 alueellisen vesistötarkkailun tulosten perusteella Paskonevan kuivatusvedet ovat lisänneet Pasko-ojan humus- ja ravinnepitoisuuksia. Vuoden 2020 vesistötarkkailun raporttia ei ollut käytettävissä asiaa ratkaistaessa. ELY-keskuksen vuonna 2020 tekemän ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisen ympäristöluvan muuttamisen tarpeen arvioinnin perusteella Paskonevan toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara eivät poikkea olennaisesti ennalta arvioidusta.

Edellä sanotun perusteella aluehallintovirasto arvioi, että hakemuksessa esitetty suunnitelma Paskonevan päästötarkkailun jatkamiseksi on pääosin riittävä. Tarkkailunäytteistä on määrätty analysoitavaksi hakemuksen mukaiset keskeiset turvetuotannossa tarkkailtavat kiintoaineen, orgaanisen aineksen ja ravinteiden päästöt sekä veden happamuus.

Aluehallintovirasto arvioi, että kun otetaan huomioon pintavalutuskentälle vuonna 2018 tehdyt parannustoimenpiteet, päästötarkkailu voidaan jatkossa tehdä hakijan esityksen mukaisesti kolmen vuoden välein. Päästötarkkailua ei ole määrätty tietyille kalenterivuosille, vaan tarkkailu on toteutettavissa samoina vuosina kuin Paskonevan alueellinen vesistötarkkailu. Näin päästö- ja vaikutustarkkailun yhteensovittaminen tehostaa turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena, kuten ympäristönsuojelulain tarkoituksesta on kyseisen lain 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty.

Pintavalutuskentältä lähtenyt vesi on ajoittain ollut melko hapanta; tarkkailutulosten mukaan vuonna 2020 pH on ollut alimmillaan 4,6 ja vuonna 2018 alimmillaan 4,5. Hakemuksen mukaan Paskoneva ei sijaitse Litorinameren alueella, eikä lähistöllä ole tunnettuja mustaliuskealueita. Happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys Paskonevan alueella on pieni (<http://hakku.gtk.fi>), mutta Paskoneva sijaitsee kuitenkin lähellä nykytietojen mukaan arvioitua Litorinameren ylintä rantaa ja happamien sulfaattimaiden todennäköisen esiintymisalueen rajaa. Paskonevalta vesistöön lähteneen veden ajoittain alhaisen pH:n vuoksi sulfaatin ja sähkönjohtavuuden määritykset on määrätty tehtäväksi vesinäytteistä, kun

veden pH alittaa arvon 4,5. Aluehallintovirasto on asettanut kyseisen pH-ajan hieman hakijan esitystä korkeammalle, jotta tarkkailulla voidaan riittävällä tavalla selvittää, johtuuko ajoittain matala pH happamista sulfaattimaista.

Ympäristöluvassa ei ole asetettu pintavalutuskentän puhdistustehovaatimuksia. Hakijan esittämä pintavalutuskentän puhdistustehon tarkkailu päästötarkkailuvuosina kolme kertaa kesässä otettavilla näytteillä voidaan arvioida tässä vaiheessa riittäväksi. Jos päästötarkkailun tai vesistöissä tehtävän vaikutustarkkailun tai muiden syiden perusteella ilmenee tarvetta lisätä tai vähentää pintavalutuskentän puhdistustehon tarkkailua, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus voi hyväksyä tarvittaessa muutoksia tarkkailuohjelmaan.

Paskoneva on ollut useina vuosina levossa tuotannosta, minkä vuoksi tarkkailusuunnitelmassa on annettu määräys tarkkailun toteuttamisesta tuotannon ollessa keskeytyneenä. Lepotilassa olevan turvetuotantoalueen tarkkailun ei ole välttämätöntä olla kaikissa tilanteissa yhtä laajaa kuin aktiivisessa tuotannossa olevan alueen. Tarvittavan tarkkailun laajuuteen vaikuttaa mm. se, missä määrin alueella on ollut tuotantoa tarkkailuvuotta edeltävinä vuosina. ELY-keskus arvioi tilannekohtaisesti, missä määrin lepovaiheessa olevan tuotantoalueen tarkkailua voidaan supistaa.

Tarkkailusuunnitelmaan on lisätty jälkihoitovaiheen päästötarkkailua tarkentavat määräykset. Lupamääräyksen 16 mukaisesti tuotannosta poistettujen alueiden vedet on johdettava vesienkäsittelyrakenteiden kautta siihen asti, kunnes alueet ovat kasvipeitteisiä, kuitenkin vähintään kahden vuoden ajan, tai kunnes ne on siirretty pysyvästi muuhun käyttöön. Lupamääräyksen mukaisesti ELY-keskukselle on esitettävä selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ennen vesien käsittelyn lopettamista. Lupamääräyksen 16 mukaan vesien käsittelyä sekä päästö- ja vaikutustarkkailua on jatkettava kahden vuoden ajan tai kunnes tuotantoalue on siirretty muuhun käyttöön. Lisäksi lupamääräyksessä 16 todetaan, että Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus voi tarvittaessa antaa toiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon liittyviä tarkentavia määräyksiä. Lupamääräykseen 16 ei ole haettu tässä käsitellyssä asiassa muutosta. Jälkihoitovaiheen päästötarkkailua ei ole tässä vaiheessa syytä supistaa hakijan esittämän tarkkailuohjelman mukaisesti yhden vuoden aikana tehtäväksi.

Jälkihoitovaiheeseen on todennäköisesti vielä pitkä aika eikä ole tiedossa esim. jälkihoitovaiheen toimenpiteitä ja kestoja. Jälkihoitovaiheen tarkkailusta on tarkkailuohjelmassa esitetty vähimmäistaso, jota voidaan tarvittaessa laajentaa siten, että saadaan tarvittava seurantatieto mm. jälkihoitotoimien vaikutuksista ja riittävyydestä.

Ympäristölupapäätöksen nro 16/09/2 tarkkailua koskevaa lupamääräystä 12 on muutettu siten, että ELY-keskuksella on tarkentamisen sijaan mahdollisuus tehdä myös muutoksia tarkkailusuunnitelmaan edellyttäen, että

tulosten luotettavuus tai päästöjen ja toiminnan luvanmukaisuuden valvottavuus eivät heikenny. Näin varmistetaan tuotantovaiheen päästötarkkailun sujuva jatkuminen, samanaikaisuus vesistötarkkailun ja alueen muun vaikutustarkkailun kanssa sekä menetelmien ja analyysien muuttaminen tarvittaessa toimivammiksi ja turvetuotannon tarkkailuun soveltuvammiksi. Lisäksi valvontaviranomaisen mahdollisuus muuttaa päästötarkkailua varmistaa myös jälkihoitovaiheen tarkkailun kattavuuden ja oikea-aikaisesti tehdyt muutokset tarkkailuun.

Hakijan tarkkailuohjelmaesitys on sisältänyt myös pieniä tarkennuksia käyttötarkkailusuunnitelmaan. Tarkkailusuunnitelman käyttötarkkailumääräykset on ajantasaistettu vastaamaan turvetuotannon ympäristölupien nykykäytäntöä ja turvetuotannon tarkkailuohjeen suosituksia. Käyttöpäiväkirjaan merkittäviin tietoihin on lisätty jälkihoitovaiheessa tehtävät kirjaukset, kuten kasvittuminen ja seuraavaan maankäyttöön siirtyminen. Kyseiset lisäykset sisältyvät käytännössä ympäristölupapäätöksen nro 16/09/2 lupamääräyksen 16 jälkihoitovelvoitteisiin, eikä niistä aiheudu luvan haltijalle lisävelvoitteita.

Tarkkailusuunnitelman raportointi- ja laadunvarmistusmääräykset on ajantasaistettu vastaamaan turvetuotannon ympäristölupien nykykäytäntöä ja turvetuotannon tarkkailuohjeen suosituksia. Ne vastaavat myös periaatteiltaan hakijan esitystä. Muutoksista ei aiheudu luvan haltijalle lisävelvoitteita.

Tämän päätöksen mukaisella päästötarkkailulla saadaan ennalta arvioiden riittävällä tarkkuudella selville Paskonevan turvetuotantoalueen päästöjen määrä ja laatu. Muutettu käyttö- ja päästötarkkailumääräys ja tarkkailusuunnitelma täyttävät myös ympäristönsuojelulain 62 §:n vaatimukset. Käyttö- ja päästötarkkailun päivittämisen mahdollistamiseksi ja ajanmukaisuuden varmistamiseksi valvontaviranomaiselle on annettu valtuus muuttaa tarkkailusuunnitelmaa edellyttäen, että tulosten luotettavuus tai päästöjen ja toiminnan luvanmukaisuuden valvottavuus eivät heikenny.

Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueen vuosille 2016–2021 laaditun toimenpideohjelman mukaan Ristisenojan vesimuodostuman ekologinen tila on luokiteltu välttäväksi ja Lamujoen tyydyttäväksi. Turvetuotanto on mainittu mahdollisesti merkittävänä paineen aiheuttajana Ristisenojan ekologiselle tilalle. Kolmannelle vesienhoitokaudelle (2022–2027) arvio Suomen vesien ekologisesta tilasta on tehty vuosien 2012–2017 aineistojen pohjalta. Ehdotuksessa Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueen toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027 Ristisenojan ekologisen tilan luokitus on pysynyt välttävänä ja Lamujoen tyydyttävänä. Päivitetty tavoiteaikataulu hyvän ekologisen tilan saavuttamisesta on Lamujoella vuonna 2027 ja Ristisenojalla vuoden 2027 jälkeen. Toimenpideohjelmahdotuksessa ei ole esitetty turvetuotannon osalta erityistä toimenpidetarvetta Ristisenojalla tai Lamujoella. Paskonevan päästötarkkailumääräyksen ja tarkkailusuunnitelman muuttaminen tämän päätöksen mukaisesti ei vaaranna Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman ja siihen liittyvän toimenpideohjelman tavoitteiden saavuttamista.

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja 3. Ympäristöpalvelut Helmen vaatimukset on otettu huomioon ratkaisusta, määräyksestä ja niiden perusteluista ilmenevästi.

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Tarvittaessa aluehallintovirasto voi ympäristönsuojelulain 89 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä muuttaa aikaisempaa lupaa tai ympäristönsuojelulain 93 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä peruuttaa luvan valvontaviranomaisen aloitteesta.

KORVATTAVAT MÄÄRÄYKSET

Ympäristölupapäätöksen nro 16/09/2 tarkkailua koskeva lupamääräys 12 tulee muutetussa muodossa noudatettavaksi tämän päätöksen saatua lainvoiman. Tämän päätöksen liitteellä 2 korvataan ympäristölupapäätöksen nro 16/09/2 liite 3.

Muutoin Paskonevan turvetuotantoalueen toiminnassa on noudatettava ympäristölupapäätöstä 16/09/2 ja sen lupamääräyksiä.

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava ympäristönsuojelulain 70 §:n nojalla.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 62 §, 65 § ja 96 §

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Lupa-asian käsittelymaksu on 1 260 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Asian käsittelystä perittävä maksu määräytyy asian vireilletuloajankohdasta voimassa olevan aluehallintoviraston maksuista annetun asetuksen (1244/2018) mukaisesti. Asiassa on ollut kysymys muusta ympäristölupa-asiasta. Alla mainitun maksuasetuksen liitteenä olevan maksutaulukon (kohdan ”Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiset ympäristöluvat ja muut ympäristönsuojelulakiin perustuvat päätökset”) jäljessä olevan kohdan 7 mukaan kyseisten asioiden käsittelystä perittävän maksun suuruus on 60 euroa/tunti. Asian käsittelyn vaatima työmäärä on ollut yhteensä 21 tuntia. Käsittelymaksu on näin ollen 1 260 euroa.

Oikeusohje

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2021 (1121/2020) 8 §

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2019 ja 2020 (1244/2018)

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Päätös tiedoksi sähköpostitse

Haapaveden kaupunki

Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Siikalatvan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut

Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

Ilmoittaminen yleisessä tietoverkossa

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen lupaviranomaisen verkkosivuilla <https://ylupa.avi.fi>.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Haapaveden kaupungin ja Siikalatvan kunnan verkkosivuilla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Kimmo Aronsuu

Mari Kangasluoma

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Kimmo Aronsuu ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Mari Kangasluoma.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 677 tai 0295 017 500.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liitteet

Liite 1 Valitusosoitus

Liite 2 Käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelma

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksu-laissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1383/2018) säädetään. Maksun suuruus on 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **7.6.2021**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja
 - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määritellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).

- asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)

PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuussa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Liite 2

Ympäristölupapäätöksen nro 16/09/2 liite 3 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

PASKONEVAN KÄYTTÖ- JA PÄÄSTÖTARKKAILUSUUNNITELMA

Tarkkailun tarkoitus

Paskonevan turvetuotantoalueen tarkkailu järjestetään siten, että vesienkäsittelyrakenteiden toimivuus ja teho sekä tuotannosta aiheutuvat päästöt voidaan laskea tai arvioida riittävällä tarkkuudella kaikissa sää- ja virtausoloissa eri vuodenaikoina.

Käyttötarkkailu

Käyttötarkkailu liittyy kiinteästi päästötarkkailuun. Sen tarkoituksena on antaa päästötarkkailulle taustatietoja. Siihen kuuluu kuormitukseen liittyvien tietojen hankinta sekä vesienkäsittelyrakenteiden toimivuuden valvonta. Käyttötarkkailua jatketaan keskeytyksettä siihen saakka, kunnes tuotantoalueen jälkihoitotyöt on tehty. Käyttötarkkailun apuna pidetään käyttöpäiväkirjaa, johon merkitään seuraavat tiedot:

- tuotannon aloittaminen ja lopettaminen sekä tuotantopäivät
- tuotantomenetelmä
- ojitusten ja perkausten tarkat kaivuajat ja -paikat
- vuosittaiset kunnostukset ja tuotannon eteneminen
- vesienkäsittelyrakenteiden valmistuminen, kunnon seuranta ja havainnot toimivuudesta
- laskeutusaltaiden ja lietesyvennysten tyhjentäminen
- sarka- ja kokoojaojien puhdistukset
- mittapatojen ja -laitteistojen asennukset, huollot ja korjaukset
- mittapadon vedenkorkeuslukemat tarkkailuvuonna
- pumppaamojen asennukset, käyttöaika ja häiriöt
- sadanta- ja tuulitiedot
- muut huomiot, esim. rankkasateiden kesto ja seuraukset
- jätteiden lajit, määrät, varastointi ja siirrot
- tiedot omavalvontatarkastuksista
- tiedot ylimääräisten vesinäytteiden ottoajankohdista häiriö-, ylivirtaama- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa
- aumojen paikkojen muutokset
- pölyn ja melun seuranta sekä tuulesta johtuvat tauot turvetuotannossa
- havainnot alapuoliseen vesistöön kohdistuvista vaikutuksista sekä muusta kuormituksesta, esim. metsäojitukset
- kaivannaisjätteen lajit, määrät, varastointi ja siirrot
- muut mahdolliset tapahtumat, joilla voi olla vaikutusta maaperään, vesistöön tai pöly- ja melupäästöihin
- toimintaan kohdistuneet huomautukset ja niiden käsittely
- jälkihoitotoimet ja kasvittumisen eteneminen tuotannosta poistetuilla saroilla.

- alueen seuraavaan maankäyttöön siirtymisen ajankohta
- alueen luovuttaminen takaisin maanomistajalle

Päiväkirja säilytetään tuotantoaikana työmaalla tai vastuuhenkilön hallinnassa. Vastuuhenkilö ilmoitetaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Päiväkirja säilytetään niin kauan, kunnes tuotantoalueen jälkihoitotyöt on tehty ja luvassa määrätty velvoitteet ovat päättyneet. Päiväkirjamerkinnoistä laaditaan vuosittain yhteenveto, joka toimitetaan tarkkailuvuoden päätyttyä päästö- ja vaikutustarkkailun toteuttajalle sekä esitetään vaa-dittaessa viranomaisille.

Päästötarkkailu

Tuotantovaiheen päästötarkkailu

Päästötarkkailua tehdään Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla kolmen vuoden välein tai tiheämmin niin, että tarkkailurytmi on yhteensovitettavissa Siikajoen vesistöalueen turvetuotantoalueiden vaikutustarkkailun kanssa.

Vesinäytteet otetaan pintavalutuskentän alapuoliselta mittakaivolta seuraavalla tiheydellä:

1.5.–31.10.	1 näyte / 2 viikkoa
1.11.–30.4.	1 näyte / kuukausi
kevättulvan aikaan	1 näyte / viikko vähintään 4 viikon ajan

Näytteistä määritetään alla mainittu perusanalyysivalikoima:

- kiintoaine
- COD_{Mn}
- kok.P
- kok.N
- pH

Kolme kertaa kesässä (kesä-, heinä- ja elokuun ensimmäisillä näytetkerroilla) määritetään laaja analyysivalikoima:

- kiintoaine
- COD_{Mn}
- kok.P
- kok.N
- pH
- PO₄-P
- NH₄-N
- NO₂₊₃-N
- Fe

Lisäksi määritetään kiintoaineen hehkutushäviö, kun kiintoainepitoisuus on yli 20 mg/l. Kiintoaineen määrittämisessä käytetään 1,2 µm:n suodattinta.

Jos pH on alle 4,5, määritetään näytteestä lisäksi sähkönjohtavuus ja sulfaattit (SO_4).

Virtaama mitataan jatkuvatoimisin laittein pintavalutus Kentän mittakäivosta aina kun se on mahdollista, ja vedenkorkeus luetaan mittapadolta myös näytteenoton yhteydessä. Mikäli virtaaman mittausta ei perustelusta syystä pystytä toteuttamaan tai mittaustietoa ei voida käyttää, virtaama arvioidaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla muiden edustavien tarkkailusoiden perusteella tai ympäristöhallinnon vesistömallijärjestelmästä saatavien valuntojen avulla.

Pintavalutus Kentän tehon tarkkailu

Pintavalutus Kentän toimivuutta tarkkaillaan päästötarkkailuvuosina ottamalla näytteet myös pintavalutus Kentälle johdettavasta vedestä kesä-, heinä- ja elokuun ensimmäisen näytteenottokierroksen yhteydessä, eli niinä ajankohtina, joina päästötarkkailunäytteistä määritetään laaja analyysivalikoima. Laaja analyysivalikoima määritetään myös pintavalutus Kentän yläpuolisista näytteistä. Puhdistustehot (reduktiot) lasketaan pitouksien keskiarvojen perusteella. Rakenteiden tehoa arvioidaan lisäksi silmämääräisten havaintojen perusteella.

Tarkkailu tuotannon väliaikaisen keskeytyksen aikana

Mikäli päästötarkkailu osuu sellaiselle vuodelle, ettei alueella ole turvetuotantoa, voidaan tuotantovaiheen mukaista tarkkailua muuttaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Jälkihoitovaiheen tarkkailu

Turvetuotannon loputtua päästötarkkailua jatketaan kahden vuoden ajan tai kunnes tuotantoalue on siirretty muuhun käyttöön. Jälkihoitovaiheessa päästötarkkailua tehdään ainakin ajalla 15.5.–30.9. kerran kuukaudessa. Vesinäytteet otetaan pintavalutus Kentän alapuoliselta mittakäivolta. Näytteistä määritetään kiintoaine-, kokonaisfosfori- ja kokonaistyyppipitoisuus sekä COD_{Mn} ja pH. Mikäli pH on $< 4,5$, määritetään näytteestä lisäksi sähkönjohtavuus ja sulfaattit. Lisäksi määritetään kiintoaineen hehkutushäviö, kun kiintoainepitoisuus on yli 20 mg/l. Pintavalutus Kentän tehon tarkkailua ei jälkihoitovaiheessa tarvitse tehdä.

Tarkkailun kestoa voidaan tarvittaessa pidentää ja tarkkailun sisältöä muuttaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Tarkkailussa noudatetaan tuotantovaiheen tarkkailuohjelman mukaista virtaaman mittausta. Luvan haltija voi perustellusta syystä (esim. seuraavan maankäytön edellyttämät vesienkäsittelyn muutokset) tehdä ELY-keskuksen hyväksyttäväksi esityksen jatkuvatoimisen virtaamanmittauksen lopettamisesta jälkihoitovaiheen aikana.

Poikkeustilanteiden tarkkailu

Päästötarkkailuvuosina poikkeustilanteissa, kuten rankkasateiden tai vähäistä merkittävämpien kaivutöiden aikana, on normaalin näytteenoton lisäksi otettava ylimääräisiä vesinäytteitä. Näytteet toimitetaan viipymättä laboratorioon, missä niistä määritetään kiintoaine, kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}), kokonaisfosfori, kokonaistyyppi ja pH. Jos pH on $< 4,5$, näytteestä määritetään lisäksi sähkönjohtavuus ja sulfaatit. Lisäksi määritetään kiintoaineen hehkutushäviö, jos kiintoainepitoisuus on yli 20 mg/l. Ylimääräiset näytteet voi ottaa toiminnanharjoittajan tai urakoitsijan henkilökuntaan kuuluva henkilö, joka on perehdytetty tehtävään. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus voi tarvittaessa antaa tarkemmat ohjeet näytteenotosta.

Päästöjen laskenta

Päästöt lasketaan bruttopäästöinä. Päästöjen laskennassa käytetään mitattuja vedenlaatu- ja virtaamatietoja. Niinä vuosina, kun alueella ei ole vesinäytteiden ottoa, käytetään laskennassa muilta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueen turvetuotantoalueilta mitattuja tietoja tai hyödynnetään Paskonevalta mitattua virtaamatietoa ja aikaisempien vuosien vedenlaatutietoja. Vuosipäästöt lasketaan kalenterivuoden ajalle.

Raportointi

Päästötarkkailun mittausten tulokset toimitetaan heti niiden valmistuttua tai viimeistään kahden viikon kuluttua näytteenotosta sähköpostilla tai tulospalvelun kautta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle sekä Haapaveden kaupungin ja Siikalatvan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille. Tulosteessa tulee näkyä tarkkailukauden aiemmat tulokset ja tulokset tulee esittää myös havainnollisessa muodossa graafisesti.

Tiedot kiintoaineen, kemiallisen hapenkulutuksen (COD_{Mn}), kokonaisfosforin ja kokonaistypen vuosipäästöistä (brutto, kg/v) sekä lupapinta-alan jakaantuminen eri tuotantovaiheisiin (mm. kunnostus, tuotanto, tuotannosta poistunut) vesienkäsittelyrakenteittain tallennetaan ympäristönsuojelun valvonnan sähköiseen asiointijärjestelmään (YLVA) seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Käyttö- ja päästötarkkailun yhteenvetoraportti toimitetaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Haapaveden kaupungin ja Siikalatvan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille valvontaviranomaisen kanssa sovitettuun aikaan, kuitenkin viimeistään tarkkailuvuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä, tai toukokuun loppuun mennessä silloin, kun raportointi on yhteinen vaikutustarkkailun raportoinnin kanssa. Yhteenvetoraportin tulee sisältää tiedot siitä, miten tarkkailu on toteutunut, mikä on ollut veden laatu, virtaamat ja päästöt (mukaan lukien laskentatavat) sekä miten vesienkäsittely on toiminut.

Laadunvarmistus

Näytteet saa ottaa sertifioitu tai valvovan viranomaisen hyväksymä, muutoin hyvin näytteenottoon koulutettu ja riippumaton näytteenottaja, jolla on ympäristönäytteenottajan pätevyys.

Analyysit tehdään akkreditoidussa laboratoriossa kansainvälisiä tai kansallisia menetelmästandardeja noudattaen tai soveltaen. Mittausepävarmuus tulee ottaa huomioon tulosten tulkinnassa sekä verrattaessa tuloksia lupamääräyksiin.

Tarkkailuraporteissa esitetään myös käytetyt laskentamenetelmät. Raporteissa esitetään tarpeelliset tarkentamis- ja muutossuositukset.

Tämä asiakirja PSAVI/10432/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/10432/2020 har godkänts elektroniskt

Aronsuu Kimmo 27.04.2021 10:00

Kangasluoma Mari 27.04.2021 09:56